

вжали аналогів української червоно-рябої молочної на 31,0 кг (при $P < 0,01$) та її генотипів $1/4 C + 3/4 G$ і $7/16 C + 9/16 G$ — відповідно на 35 і 42 кг (при $P < 0,01$).

За виходом туші в 15- та 18-місячному віці тварини української червоно-рябої молочної породи також поступалися сименталом відповідно на 3,4 та 1,3%. Забійний вихід 15-місячних бугайців симентальської породи становив 60,6%, української червоно-рябої молочної — 56,9%, а її генотипів — від 56,3 до 57,0%. Слід відзначити, що тварини спеціалізованих молочних порід (голштинська та ін.) дуже рідко досягають забійного виходу більше 50% (Г.І. Бельков, 1993).

Отже, українська червоно-ряба молочна порода за забійними якостями не поступається заводським молочним породам та наближається до порід комбінованого напрямку продуктивності.

Вінницький державний сільськогосподарський інститут

УДК 636.22/98.034.061

А.І. ЄЛІСЄЄВ

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИМ'Я У КОРІВ СТВОРЮВАНОВОГО ТИПУ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

При створенні української червоно-рябої молочної породи важливе місце в селекційному процесі відводиться технологічним властивостям вим'я — оцінці морфологічних та функціональних властивостей.

Дослідження по вивченню морфофункціональних особливостей вим'я симентал-голштинських первісток-помісей різної кровності за голштинською породою проводились у чотирьох господарствах Черкащини: ДПЗ «Христинівський», ПГ АФ «Нива», ДППЗ «Коробівський» та ПЗ КГСП «Маяк».

На підставі одержаних результатів можна стверджувати, що помісні корови-первістки відрізняються бажаною формою вим'я (в основному чашо- та ванноподібне) і характеризуються високими показниками основних промірів. Вим'я глибоке — 22,1 — 27,1 см, широке — 27,1 — 32,4, довге — 34,8 — 37,9 та об'ємне (обхват 123,6 — 134 см), високо підвішене відносно підлоги

© А.І. Єлісєєв, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 — 32

- (61,2—66 см) з довжиною і товщиною дійок відповідно на рівні 4,00—5,96 і 2,09—2,23 см та достатньою відстанню між ними.

Аналіз морфологічних показників вим'я в розрізі господарств та генотипових груп показав, що підвищення кровності за голштинською породою поліпшує технологічність вим'я — поліпшуються дійки за формою, промірами довжини та діаметром. Різниця за цими показниками у тварин планових і висококровних генотипів при порівнянні з напівкровними була статично вірогідною ($P > 0,001$).

Помісні первістки характеризуються добрими функціональними особливостями вим'я. Так, індекс вим'я, який є об'єктивним показником розвитку та функціонального стану, у корів підконтрольних господарств у середньому становив 41,9—45,7 %. Детальний аналіз цього показника в розрізі генотипових груп показав, що, за винятком ДПЗ «Христинівський», у первісток спостерігається чітка закономірність зміни індексу вим'я залежно від їх генотипів, тобто з підвищенням кровності за голштинським тварини відрізняються рівномірнішим його розвитком. Особливо добрими показниками величини індексу вим'я виділялись 7/8 — кровні корови-первістки ПГ АФ «Нива» (46,4 %) та ДППЗ «Коробівський» (48,3 %), в останнього, при порівнянні їх з ровесницями планових та низькокровних генотипів, крім того, виявлено вірогідну різницю ($P > 0,01$, $P > 0,05$, $P > 0,01$).

Інтенсивна і легка молоковідадача — це дуже важлива вимога при машинному доїнні. Проведені дослідження по вивченню інтенсивності молоковідачі у корів різних генотипових груп підтверджують, що рівень спадковості за голштинською породою вірогідно впливає на величину цього показника. Так, первістки планових генотипів за абсолютними показниками інтенсивності молоковідачі переважали напівкровних на 0,19-0,45 кг/хв, при цьому різниця в більшості випадків була вірогідною ($P > 0,01$, $P > 0,001$).

Коефіцієнти варіації за показником індексу вим'я знаходяться в межах від 8,52 до 14,50, а за інтенсивністю молоковідачі — 19,02-25,83 %, що вказує на широку можливість проведення відбору тварин за даними ознаками.

Таким чином, проведені дослідження по вивченню технологічних ознак вим'я показали, що корови планових та висококровних генотипів вигідно відрізняються від первісток проміжних генотипів за комплексом морфологічних та функціональних властивостей і відповідають вимогам цільових стандартів нової української червоно-рябої молочної породи.

Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН